

پایان نامه کارشناسی ارشد رشته عمران - آب

عنوان

تعیین اثر هندسه صفحات دابل مستغرق روی کاهش عمق آبستگي در پایه پل

استوانه ای در آزمایشگاه

استاد راهنما

جناب آقای دکتر هومن حاجی کندي

استاد مشاور

جناب آقای دکتر روح الله پروانه خواه طهران

دانشجو

حسین نودهی

زمستان ۹۱

تقدیم به پدر و مادر عزیزم

خدای راسبی نگارم که از روی کرم پدر و مادری فدای کار نصیحت ساخته تا رسید دست پر بار وجودشان بیایم و از ریشه آنها شاخ و برگ گیرم و از سایه وجودشان در راه کسب علم و دانش تلاش نمایم .

والدینی که بودشان تاج افتخاری است بر سرم و نشان دلیلی است بر بودنم چرا که این دو وجود پس از پروردگاریه، هستی ام بوده اند و هم را گرفتند و راه رفتن را در این وادی زندگی پرافراز و نشیب آموختند.

آموزگاری که برایم زندگی؛ بودن و انسان بودن را معنا کردند،

حال این برگ سبزی است تخم درویش تقدیم آنان . . . .

به پاس تعبیر عظیم و انسانی شان از کله ایثار و از خودگذشتگان

به پاس عاطفه سرشار و گرمای امید بخش وجودشان که در این سردترین روزگار ان بهترین پشتیبان است

به پاس قلب های بزرگشان که فریاد رس است و سرگردانی و ترس در پناهشان به شجاعت می گراید

و به پاس محبت های بی دریشان که هرگز فروکش نمی کند.

این مجموعه را به پدر و مادر عزیزم تقدیم می کنم .

(ویزگیتم و بی علمم الکتاب و الحکم)

باشکوه و سپاس از استاد دانشمند و پرمایه ام جناب آقای دکتر مومن حاجی کنده

که از محضر پر فیض تدریستان، بهره بارده ام .

باتنان بیکران از مساعدت های بی شائبه ی جناب آقای دکتر روح الله پروانه خواه طهران استاد مشاور عزیزم

باتوجه به درود فراوان خدمت پروردگار بسیار عزیز، دلسوز و خداکارم که پیوسته جرحه نوش جام تعلیم و تربیت، فضیلت و انسانیت آنها بوده ام و همواره چراغ وجودشان روشنگر راه من در سختی ها و مشکلات بوده است.

و با شکر خالصانه خدمت همه کسانی که به نوعی مراد بر انجام رساندن این مهمیاری نموده اند.

چکیده

پل ها از جمله مهم ترین سازه هایی هستند که از دیرباز مورد استفاده قرار می گرفتند. تخریب پل ها اکثراً نه به دلایل سازه ای بلکه به دلیل در نظر نگرفتن نقش عوامل هیدرولیکی در طراحی پل ها می باشد. اهمیت استراتژیک پل ها، هزینه های سنگین ساخت و مشکلات احتمالی پس از شکستن پل ها از جمله دلایلی هستند که اهمیت عوامل تأثیرگذار در تخریب این سازه ها را بیشتر می کنند. آبشستگی اطراف پایه های پل، بیانگر میزان پتانسیل تخریب جریان در اطراف سازه است و نقش مهمی در طراحی ابعاد پی سازه هایی که در معرض برخورد آب قرار دارند، ایفا می کند.

در این تحقیق به بررسی اثر صفحات دابل مستغرق به عنوان سازه حفاظتی پرداخته می شود. آزمایش در یک فلوم آزمایشگاهی به طول ۱۰ متر و عرض ۶۰ سانتیمتر انجام و با بکارگیری اعداد فرود مختلف و صفحاتی با نسبت طول به عرض متفاوت در موقعیت چسبیده و فاصله دار از پایه پل در زوایای مختلف به میزان تأثیر هر کدام از این عوامل پی برده می شود.

نتایج آزمایش حاکی از این است که با افزایش عدد فرود (افزایش سرعت) و کاهش نسبت طول به عرض صفحات، آبشستگی در محدوده اطراف پایه های پل افزایش می یابد.

نتایج همچنین نشان داد صفحات دابل مسغرق با زاویه مابین کم و چسبیده به پایه پل و صفحات دابل با زاویه مابین زیاد و فاصله دار از پایه پل می توانند تا حد زیادی آبشستگی را کاهش دهند.

آزمایش بر روی صفحات با شکل مثلثی نیز عملکرد حفاظتی پایین این صفحات را نسبت به نوع مستطیلی نشان داد.

فهرست مطالب

شماره صفحه

عنوان

فصل اول

۱-۱. مقدمه

۱-۲. اهمیت و ضرورت انجام تحقیق

۱-۳. اهداف تحقیق

فصل دوم

۲-۱. کالیت

۲-۲. مراحل توسعه آبشستگی

۲-۳. انواع آبشستگی

۲-۴. مبانی فرسایش و رسوب در رودخانه ها

۲-۴-۱. کالیت

۲-۴-۲. انواع رسوبات

۲-۴-۳. خواص فنی یکی رسوبات

۲-۵. شکل های مختلف بستر

۲-۶. بررسی وضعیت جریان در محدوده پای های پل ها

۲-۷. بررسی مبانی و مکانیسم فرسایش در محدوده پای های پل [۱]

۲-۸. روابط تخمین حداکثر عمق آبشستگی اطراف پای های پل

۲-۸-۱. معادله دانشگاه ایلچی کلرادو [۹]

۲-۸-۲. معادله جینی و فیشر [۹]

۲-۸-۳. معادله دانشگاه اوکلند [۱۰]

۲-۸-۴. معادله فرولش [۱۱ و ۱۲]

۲-۸-۵. معادله بروزرس [۱۱]

..... ۳۱	۲-۸-۶. معادله آلوارز و سانچه [۱۱]
..... ۳۲	۲-۸-۷. معادله پیشنهادی لاراس [۱۱]
..... ۳۲	۲-۸-۸. معادله نفی [۱۱]
..... ۳۳	۲-۸-۹. معادله کالمان
..... ۳۳	۲-۸-۱۰. رابطه شن [۹]
..... ۳۴	۲-۹. بپدهای فرسایش و رسوب گذاری در رودخانه ها
..... ۳۵	۲-۱۰. منابع تغذیه رسوبی رودخانه ها
..... ۳۶	۲-۱۱. مبانی و مکانیسم رسوب گذاری
..... ۳۸	۲-۱۲. رسوب و عوامل تولد و انتقال آن در حوزه رودخانه
..... ۳۸	۲-۱۳. شناخت عوامل موثر بر انتقال رسوب
.....	فصل سوم
..... ۴۰	۳-۱. مطالعات انجام شده توسط (قربانی و همکاران، ۲۰۰۸)
..... ۴۱	۳-۲. مطالعات انجام شده توسط (Lauchlan, 1999)
..... ۴۱	۳-۳. مطالعات انجام شده توسط (رضا پورطن و همکاران-۱۳۸۸)
..... ۴۲	۳-۴. مطالعات انجام شده توسط (دبردانی و همکاران-۱۳۸۸)
.....	فصل چهارم
..... ۴۳	۴-۱. مقدمه
..... ۴۳	۴-۲. توجهات آزمایشگاه
..... ۴۳	۴-۲-۱. فلوم
..... ۴۵	۴-۲-۲. صفحات دوپل
..... ۴۷	۴-۲-۳. بستر ماسه ای
..... ۴۷	۴-۲-۴. الکتروموتور
..... ۴۹	۴-۲-۵. سیستم اندازه گیری
..... ۵۱	۴-۲-۶. تعیین عمق جریان
..... ۵۱	۴-۲-۷. پای پل

..... ۵۲
..... ۵۲
..... ۵۲
..... ۵۳
..... ۵۹
.....
..... ۶۰
..... ۹۰
..... ۱۰۴
..... ۱۱۳
..... ۱۲۴
..... ۱۲۷
..... ۱۳۶
..... ۱۳۸
..... ۱۳۹
..... ۱۴۰

۴-۲-۸. دوربین
۴-۲-۹. کورنومتر
۴-۳. زمان آزمائش
۴-۴. نحوه انجام آزمایشات
۴-۵. آنالیز ابعادی

فصل پنجم

۵-۱. گام اول
۵-۲. گام دوم
۵-۳. گام سوم
۵-۴. گام چهارم
۵-۵. گام پنجم
۵-۶. گام ششم

خلاصه نتایج

منابع خطا

پیشنهادات

مراجع

فهرست اشکال

شماره صفحه

عنوان شکل

.....۶.....	شکل (۱-۲). مراحل توسعه حفره آبشستگی
.....۷.....	شکل (۲-۲). تصویری از آبشستگی عمومی
.....۸.....	شکل (۳-۲). نمایش چگونگی وقوع آبشستگی عمومی ناشی از تنگ شدگی مقطع رودخانه
.....۹.....	شکل (۴-۲). نمونه ای از رسوب گذاری موضعی در خم رودخانه و تأثیر آن در جابجایی مسری
.....۱۰.....	شکل (۵-۲). اجزای آبشستگی
.....۱۶.....	شکل (۶-۲). ضریب دراگ تابعی از ریولدز ذره و ضریب شکل [۶]
.....۱۶.....	شکل (۷-۲). لزجت سرهمانگی آب [۶]
.....۱۷.....	شکل (۸-۲). وضعیت جریان در اطراف پای پل (از نوع استوانه ای)
.....۱۸.....	شکل (۹-۲). نمایش چگونگی تشکلی گرداب نعل اسبی و گرداب برخاستگی در اطراف پای پل استوانه
.....۱۹.....	شکل (۱۰-۲). وضعیت جریان در اطراف پای پل با دماغه بتنی از نوع عدسی
.....۲۱.....	شکل (۱۱-۲). تغییر وضعیت خطوط جریان ناشی از تنگ شدگی مقطع در محل احداث پل (رودخانه با مسری سرلابدشت)
.....۲۱.....	شکل (۱۲-۲). تأثیر تنگ شدگی در تغییرات پروفیل سطح آب و شرایط هیدرولیکی جریان
.....۲۲.....	شکل (۱۳-۲). وقوع فرسایش موضعی در محدوده پای پل در حالت بستر متحرک و بستر ثابت
.....۲۳.....	شکل (۱۴-۲). نمودار تغییرات عمق چاله فرسایشی برحسب در اطراف پای پل
.....۲۴.....	شکل (۱۵-۲). نمودار تغییرات ds برحسب v در اطراف پای پل
.....۲۵.....	شکل (۱۶-۲). نمایش چگونگی تأثیر پذیری چاله فرسایشی از افت عمومی بستر
.....۲۸.....	شکل (۱۷-۲). نمودار تغییرات تنش برشی بحرانی برحسب قطر مواد بستر (D_{50})
.....۲۸.....	شکل (۱۸-۲). نمودار تغییرات پارامتر X برحسب پارامتر (D_{50}/ρ)
.....۳۰.....	شکل (۱۹-۲). نمودار ضریب K_3 برحسب kg در بسترهای با دانه بندی مختلف
.....۳۹.....	شکل (۲۰-۲). منحنی شطرنج (منحنی آستانه حرکت مواد رسوبی) [۱۹]
.....۴۴.....	شکل (۱-۴). تصویری قسمت ابتدایی فلوم

..... ۴۴.....	شکل (۴-۲). تصویری قسمت انتهایی فلوم
..... ۴۵.....	شکل (۴-۳). نمای کاری فلوم
..... ۴۶.....	شکل (۴-۴). تصویری صفحات مستطیلی و مثلثی
..... ۴۸.....	شکل (۴-۵). الکتروموتور
..... ۴۹.....	شکل (۴-۶). موقعیت ابزار اندازه گیری در فلوم
..... ۵۰.....	شکل (۴-۷). ابزار اندازه گیری
..... ۵۲.....	شکل (۴-۸). پای پل
..... ۵۵.....	شکل (۴-۹). نمایی از آزمایش در حالت های مختلف
..... ۶۱.....	شکل (۵-۱). ابعاد صفحه مستطیلی و چسبیده به پای پل 12×8 سانتیمتر، با زاوی 40° درجه و عمق نرمال $8/5$ سانتیمتر
..... ۶۱.....	شکل (۵-۲). ابعاد صفحه مستطیلی و چسبیده به پای پل 12×8 سانتیمتر، با زاوی 40° درجه و عمق نرمال $10/2$ سانتیمتر
..... ۶۲.....	شکل (۵-۳). ابعاد صفحه مستطیلی و چسبیده به پای پل 12×8 سانتیمتر، با زاوی 40° درجه و عمق نرمال $11/5$ سانتیمتر
..... ۶۲.....	شکل (۵-۴). ابعاد صفحه مستطیلی و چسبیده به پای پل 12×8 سانتیمتر، با زاوی 60° درجه و عمق نرمال $8/5$ سانتیمتر
..... ۶۳.....	شکل (۵-۵). ابعاد صفحه مستطیلی و چسبیده به پای پل 12×8 سانتیمتر، با زاوی 60° درجه و عمق نرمال $10/2$ سانتیمتر
..... ۶۳.....	شکل (۵-۶). ابعاد صفحه مستطیلی و چسبیده به پای پل 12×8 سانتیمتر، با زاوی 60° درجه و عمق نرمال $11/5$ سانتیمتر
..... ۶۴.....	شکل (۵-۷). ابعاد صفحه مستطیلی و چسبیده به پای پل 16×8 سانتیمتر، با زاوی 40° درجه و عمق نرمال $8/5$ سانتیمتر
..... ۶۴.....	شکل (۵-۸). ابعاد صفحه مستطیلی و چسبیده به پای پل 16×8 سانتیمتر، با زاوی 40° درجه و عمق نرمال $10/2$ سانتیمتر
..... ۶۵.....	شکل (۵-۹). ابعاد صفحه مستطیلی و چسبیده به پای پل 16×8 سانتیمتر، با زاوی 40° درجه و عمق نرمال $11/5$ سانتیمتر
..... ۶۵.....	شکل (۵-۱۰). ابعاد صفحه مستطیلی و چسبیده به پای پل 16×8 سانتیمتر، با زاوی 60° درجه و عمق نرمال $8/5$ سانتیمتر
..... ۶۶.....	شکل (۵-۱۱). ابعاد صفحه مستطیلی و چسبیده به پای پل 16×8 سانتیمتر، با زاوی 60° درجه و عمق نرمال $10/2$ سانتیمتر
..... ۶۶.....	شکل (۵-۱۲). ابعاد صفحه مستطیلی و چسبیده به پای پل 16×8 سانتیمتر، با زاوی 60° درجه و عمق نرمال $11/5$ سانتیمتر
..... ۶۷.....	شکل (۵-۱۳). ابعاد صفحه مستطیلی و چسبیده به پای پل 20×8 سانتیمتر، با زاوی 40° درجه و عمق نرمال $8/5$ سانتیمتر
..... ۶۷.....	شکل (۵-۱۴). ابعاد صفحه مستطیلی و چسبیده به پای پل 20×8 سانتیمتر، با زاوی 40° درجه و عمق نرمال $10/2$ سانتیمتر
..... ۶۸.....	شکل (۵-۱۵). ابعاد صفحه مستطیلی و چسبیده به پای پل 20×8 سانتیمتر، با زاوی 40° درجه و عمق نرمال $11/5$ سانتیمتر
..... ۶۸.....	شکل (۵-۱۶). ابعاد صفحه مستطیلی و چسبیده به پای پل 20×8 سانتیمتر، با زاوی 60° درجه و عمق نرمال $8/5$ سانتیمتر
..... ۶۹.....	شکل (۵-۱۷). ابعاد صفحه مستطیلی و چسبیده به پای پل 20×8 سانتیمتر، با زاوی 60° درجه و عمق نرمال $10/2$ سانتیمتر

- شکل (۵-۴۳). ابعاد صفحه مستطیلی و فاصله دار از پای پل: ۸×۲۰ سانچتر، با زاوی ۶۰ درجه و عمق نرمال ۸/۵ سانچتر .....۸۲.
- شکل (۵-۴۴). ابعاد صفحه مستطیلی و فاصله دار از پای پل: ۸×۲۰ سانچتر، با زاوی ۶۰ درجه و عمق نرمال ۱۰/۲ سانچتر .....۸۲.
- شکل (۵-۴۵). ابعاد صفحه مستطیلی و فاصله دار از پای پل: ۸×۲۰ سانچتر، با زاوی ۶۰ درجه و عمق نرمال ۱۱/۵ سانچتر .....۸۳.
- شکل (۵-۴۶). ابعاد صفحه مستطیلی و فاصله دار از پای پل: ۸×۱۲ سانچتر، با زاوی ۹۰ درجه و عمق نرمال ۸/۵ سانچتر .....۸۳.
- شکل (۵-۴۷). ابعاد صفحه مستطیلی و فاصله دار از پای پل: ۸×۱۲ سانچتر، با زاوی ۹۰ درجه و عمق نرمال ۱۰/۲ سانچتر .....۸۴.
- شکل (۵-۴۸). ابعاد صفحه مستطیلی و فاصله دار از پای پل: ۸×۱۲ سانچتر، با زاوی ۹۰ درجه و عمق نرمال ۱۱/۵ سانچتر .....۸۴.
- شکل (۵-۴۹). ابعاد صفحه مستطیلی و فاصله دار از پای پل: ۸×۱۶ سانچتر، با زاوی ۹۰ درجه و عمق نرمال ۸/۵ سانچتر .....۸۵.
- کل (۵-۵۰). ابعاد صفحه مستطیلی و فاصله دار از پای پل: ۸×۱۶ سانچتر، با زاوی ۹۰ درجه و عمق نرمال ۱۰/۲ سانچتر .....۸۵.
- شکل (۵-۵۱). ابعاد صفحه مستطیلی و فاصله دار از پای پل: ۸×۱۶ سانچتر، با زاوی ۹۰ درجه و عمق نرمال ۱۱/۵ سانچتر .....۸۶.
- شکل (۵-۵۲). ابعاد صفحه مستطیلی و فاصله دار از پای پل: ۸×۲۰ سانچتر، با زاوی ۹۰ درجه و عمق نرمال ۸/۵ سانچتر .....۸۶.
- شکل (۵-۵۳). ابعاد صفحه مستطیلی و فاصله دار از پای پل: ۸×۲۰ سانچتر، با زاوی ۹۰ درجه و عمق نرمال ۱۰/۲ سانچتر .....۸۷.
- شکل (۵-۵۴). ابعاد صفحه مستطیلی و فاصله دار از پای پل: ۸×۲۰ سانچتر، با زاوی ۹۰ درجه و عمق نرمال ۱۱/۵ سانچتر .....۸۷.
- شکل (۵-۵۵). بدون صفحه حفاظتی با عمق نرمال ۸/۵ سانچتر .....۸۸.
- شکل (۵-۵۶). بدون صفحه حفاظتی با عمق نرمال ۱۰/۲ سانچتر .....۸۸.
- شکل (۵-۵۷). بدون صفحه حفاظتی با عمق نرمال ۱۱/۵ سانچتر .....۸۹.
- شکل (۵-۵۸). ابعاد صفحه مثلثی و چسبیده به پای پل: ۸×۲۰ سانچتر، با زاوی ۹۰ درجه و عمق نرمال ۱۰/۲ سانچتر .....۸۹.
- شکل (۵-۵۹). موقعیت محورهای مختصات نسبت به فلوم و پای پل .....۹۰.
- شکل (۵-۶۰). پروفیل طولی (الف) پروفیل عرضی (ب) آبخستگی در حالت چسبیده به پای پل با ابعاد ۸×۱۲ و زاوی ۴۰ درجه .....۹۱.
- شکل (۵-۶۱). پروفیل طولی (الف) پروفیل عرضی (ب) آبخستگی در حالت چسبیده به پای پل با ابعاد ۸×۱۲ و زاوی ۶۰ درجه .....۹۱.
- شکل (۵-۶۲). پروفیل طولی (الف) پروفیل عرضی (ب) آبخستگی در حالت فاصله دار از پای پل با ابعاد ۸×۱۲ و زاوی ۶۰ درجه .....۹۲.
- شکل (۵-۶۳). پروفیل طولی (الف) پروفیل عرضی (ب) آبخستگی در حالت فاصله دار از پای پل با ابعاد ۸×۱۲ و زاوی ۴۰ درجه .....۹۲.
- شکل (۵-۶۴). پروفیل طولی (الف) پروفیل عرضی (ب) آبخستگی در حالت چسبیده به پای پل با ابعاد ۸×۱۶ و زاوی ۴۰ درجه .....۹۳.
- شکل (۵-۶۵). پروفیل طولی (الف) پروفیل عرضی (ب) آبخستگی در حالت چسبیده به پای پل با ابعاد ۸×۱۶ و زاوی ۶۰ درجه .....۹۳.
- شکل (۵-۶۶). پروفیل طولی (الف) پروفیل عرضی (ب) آبخستگی در حالت فاصله دار از پای پل با ابعاد ۸×۱۶ و زاوی ۴۰ درجه .....۹۴.
- شکل (۵-۶۷). پروفیل طولی (الف) پروفیل عرضی (ب) آبخستگی در حالت فاصله دار از پای پل با ابعاد ۸×۱۶ و زاوی ۶۰ درجه .....۹۴.

- شکل (۵-۶۸). پروفیل طولی (الف) پروفیل عرضی (ب) آبخستگی در حالت چسبیده به پای پل با ابعاد 20×8 و زاوی ۴۰ درجه ۹۵
- شکل (۵-۶۹). پروفیل طولی (الف) پروفیل عرضی (ب) آبخستگی در حالت چسبیده به پای پل با ابعاد 20×8 و زاوی ۶۰ درجه ۹۵
- شکل (۵-۷۰). پروفیل طولی (الف) پروفیل عرضی (ب) آبخستگی در حالت فاصله دار از پای پل با ابعاد 20×8 و زاوی ۴۰ درجه ...۹۶
- شکل (۵-۷۱). پروفیل طولی (الف) پروفیل عرضی (ب) آبخستگی در حالت فاصله دار از پای پل با ابعاد 20×8 و زاوی ۶۰ درجه ۹۶
- شکل (۵-۷۲). پروفیل طولی (الف) پروفیل عرضی (ب) آبخستگی در حالت چسبیده به پای پل با ابعاد 12×8 و زاوی ۹۰ .....۹۷
- شکل (۵-۷۳). پروفیل طولی (الف) پروفیل عرضی (ب) آبخستگی در حالت فاصله دار از پای پل با ابعاد 12×8 و زاوی ۹۰ .....۹۷
- شکل (۵-۷۴). پروفیل طولی (الف) پروفیل عرضی (ب) آبخستگی در حالت چسبیده به پای پل با ابعاد 16×8 و زاوی ۹۰ .....۹۸
- شکل (۵-۷۵). پروفیل طولی (الف) پروفیل عرضی (ب) آبخستگی در حالت فاصله دار از پای پل با ابعاد 16×8 و زاوی ۹۰ .....۹۸
- شکل (۵-۷۶). پروفیل طولی (الف) پروفیل عرضی (ب) آبخستگی در حالت چسبیده به پای پل با ابعاد 20×8 و زاوی ۹۰ .....۹۹
- شکل (۵-۷۷). پروفیل طولی (الف) پروفیل عرضی (ب) آبخستگی در حالت فاصله دار از پای پل با ابعاد 20×8 و زاوی ۹۰ .....۹۹
- شکل (۵-۷۸). پروفیل طولی (الف) پروفیل عرضی (ب) آبخستگی در حالت بدون صفحه حفاظتی ۱۰۰
- شکل (۵-۷۹). نمودار متوسط تغییرات آبخستگی نسبت به عدد فرود در محدوده پای پل ۱۰۰
- شکل (۵-۸۰). پروفیل طولی آبخستگی در حالت عمق نرمال ۸/۵، صفحات حفاظتی مستطیلی چسبیده به پای با زاوی ۴۰ درجه ۱۰۰
- شکل (۵-۸۱). پروفیل طولی آبخستگی در حالت عمق نرمال ۱۰/۲، صفحات حفاظتی مستطیلی چسبیده به پای با زاوی ۴۰ درجه ۱۰۰
- شکل (۵-۸۲). پروفیل طولی آبخستگی در حالت عمق نرمال ۱۱/۵، صفحات حفاظتی مستطیلی چسبیده به پای با زاوی ۴۰ درجه ۱۰۰
- شکل (۵-۸۳). پروفیل طولی آبخستگی در حالت عمق نرمال ۸/۵، صفحات حفاظتی مستطیلی چسبیده به پای با زاوی ۶۰ درجه ۱۰۰
- شکل (۵-۸۴). پروفیل طولی آبخستگی در حالت عمق نرمال ۱۰/۲، صفحات حفاظتی مستطیلی چسبیده به پای با زاوی ۶۰ درجه ۱۰۰
- شکل (۵-۸۵). پروفیل طولی آبخستگی در حالت عمق نرمال ۱۱/۵، صفحات حفاظتی مستطیلی چسبیده به پای با زاوی ۶۰ درجه ۱۰۰
- شکل (۵-۸۶). پروفیل طولی آبخستگی در حالت عمق نرمال ۸/۵، صفحات حفاظتی مستطیلی فاصله دار از پای با زاوی ۶۰ درجه ۱۰۰
- شکل (۵-۸۷). پروفیل طولی آبخستگی در حالت عمق نرمال ۱۰/۲، صفحات حفاظتی مستطیلی فاصله دار از پای با زاوی ۶۰ درجه ۱۰۰
- شکل (۵-۸۸). پروفیل طولی آبخستگی در حالت عمق نرمال ۱۱/۵، صفحات حفاظتی مستطیلی فاصله دار از پای با زاوی ۶۰ درجه ۱۰۰
- شکل (۵-۸۹). پروفیل طولی آبخستگی در حالت عمق نرمال ۸/۵، صفحات حفاظتی مستطیلی فاصله دار از پای با زاوی ۴۰ درجه ۱۰۰
- شکل (۵-۹۰). پروفیل طولی آبخستگی در حالت عمق نرمال ۱۰/۲، صفحات حفاظتی مستطیلی فاصله دار از پای با زاوی ۴۰ درجه ۱۰۰
- شکل (۵-۹۱). پروفیل طولی آبخستگی در حالت عمق نرمال ۱۱/۵، صفحات حفاظتی مستطیلی فاصله دار از پای با زاوی ۹۰ درجه ۱۰۰
- شکل (۵-۹۲). پروفیل طولی آبخستگی در حالت عمق نرمال ۱۱/۵، صفحات حفاظتی مستطیلی فاصله دار از پای با زاوی ۴۰ درجه ۱۰۰

- شکل (۵-۹۳). پروفنلی طولی آبشستگی در حالت عمق نرمال ۸/۵، صفحات حفاظتی مستطیلی چسبیده به پای با زاوی ۹۰ درجه .....۱.۱.۹.
- شکل (۵-۹۴). پروفنلی طولی آبشستگی در حالت عمق نرمال ۱۰/۲، صفحات حفاظتی مستطیلی چسبیده به پای با زاوی ۹۰ درجه .....۱.۱.۹.
- شکل (۵-۹۵). پروفنلی طولی آبشستگی در حالت عمق نرمال ۱۱/۵، صفحات حفاظتی مستطیلی چسبیده به پای با زاوی ۹۰ درجه .....۱.۱.۱۰.
- شکل (۵-۹۶). پروفنلی طولی آبشستگی در حالت عمق نرمال ۸/۵، صفحات حفاظتی مستطیلی فاصله دار از پای با زاوی ۹۰ درجه .....۱.۱.۱۰.
- شکل (۵-۹۷). پروفنلی طولی آبشستگی در حالت عمق نرمال ۱۰/۲، صفحات حفاظتی مستطیلی فاصله دار از پای با زاوی ۹۰ درجه .....۱.۱.۱۰.
- شکل (۵-۹۹). متوسط تغییرات پارامترهای عمق آبشستگی و نسبت طول به عرض صفحات .....۱.۱.۱۱.
- شکل (۵-۱۰۰). موقعیت قرارگیری صفحات مستغرق نسبت به پای پل .....۱.۱.۱۳.
- شکل (۵-۱۰۱). پروفنلی طولی آبشستگی در عمق نرمال ۸/۵ سانچتر، صفحات مستطیلی به ابعاد ۱۲×۸ سانچتر و زاوی ۴۰ درجه .....۱.۱.۱۴.
- شکل (۵-۱۰۲). پروفنلی طولی آبشستگی در عمق نرمال ۱۰/۲، صفحات مستطیلی به ابعاد ۱۲×۸ سانچتر و زاوی ۴۰ درجه .....۱.۱.۱۴.
- شکل (۵-۱۰۳). پروفنلی طولی آبشستگی در عمق نرمال ۱۱/۵، صفحات مستطیلی به ابعاد ۱۲×۸ سانچتر و زاوی ۴۰ درجه .....۱.۱.۱۴.
- شکل (۵-۱۰۴). پروفنلی طولی آبشستگی در عمق نرمال ۸/۵، صفحات مستطیلی به ابعاد ۱۲×۸ سانچتر و زاوی ۶۰ درجه .....۱.۱.۱۵.
- شکل (۵-۱۰۵). پروفنلی طولی آبشستگی در عمق نرمال ۱۰/۲، صفحات مستطیلی به ابعاد ۱۲×۸ سانچتر و زاوی ۶۰ درجه .....۱.۱.۱۵.
- شکل (۵-۱۰۶). پروفنلی طولی آبشستگی در عمق نرمال ۱۱/۵، صفحات مستطیلی به ابعاد ۱۲×۸ سانچتر و زاوی ۶۰ درجه .....۱.۱.۱۵.
- شکل (۵-۱۰۷). پروفنلی طولی آبشستگی در عمق نرمال ۸/۵، صفحات مستطیلی به ابعاد ۱۶×۸ سانچتر و زاوی ۴۰ درجه .....۱.۱.۱۶.
- شکل (۵-۱۰۸). پروفنلی طولی آبشستگی در عمق نرمال ۱۰/۲، صفحات مستطیلی به ابعاد ۱۶×۸ سانچتر و زاوی ۴۰ درجه .....۱.۱.۱۶.
- شکل (۵-۱۰۹). پروفنلی طولی آبشستگی در عمق نرمال ۱۱/۵، صفحات مستطیلی به ابعاد ۱۶×۸ سانچتر و زاوی ۴۰ درجه .....۱.۱.۱۶.
- شکل (۵-۱۱۰). پروفنلی طولی آبشستگی در عمق نرمال ۸/۵، صفحات مستطیلی به ابعاد ۱۶×۸ سانچتر و زاوی ۶۰ درجه .....۱.۱.۱۷.
- شکل (۵-۱۱۱). پروفنلی طولی آبشستگی در عمق نرمال ۱۰/۲، صفحات مستطیلی به ابعاد ۱۶×۸ سانچتر و زاوی ۶۰ درجه .....۱.۱.۱۷.
- شکل (۵-۱۱۲). پروفنلی طولی آبشستگی در عمق نرمال ۱۱/۵، صفحات مستطیلی به ابعاد ۱۶×۸ سانچتر و زاوی ۶۰ درجه .....۱.۱.۱۷.
- شکل (۵-۱۱۳). پروفنلی طولی آبشستگی در عمق نرمال ۸/۵، صفحات مستطیلی به ابعاد ۲۰×۸ سانچتر و زاوی ۴۰ درجه .....۱.۱.۱۸.
- شکل (۵-۱۱۴). پروفنلی طولی آبشستگی در عمق نرمال ۱۰/۲، صفحات مستطیلی به ابعاد ۲۰×۸ سانچتر و زاوی ۴۰ درجه .....۱.۱.۱۸.
- شکل (۵-۱۱۵). پروفنلی طولی آبشستگی در عمق نرمال ۱۱/۵، صفحات مستطیلی به ابعاد ۲۰×۸ سانچتر و زاوی ۴۰ درجه .....۱.۱.۱۸.
- شکل (۵-۱۱۶). پروفنلی طولی آبشستگی در عمق نرمال ۸/۵، صفحات مستطیلی به ابعاد ۲۰×۸ سانچتر و زاوی ۶۰ درجه .....۱.۱.۱۹.
- شکل (۵-۱۱۷). پروفنلی طولی آبشستگی در عمق نرمال ۱۰/۲، صفحات مستطیلی به ابعاد ۲۰×۸ سانچتر و زاوی ۶۰ درجه .....۱.۱.۱۹.
- شکل (۵-۱۱۸). پروفنلی طولی آبشستگی در عمق نرمال ۱۱/۵، صفحات مستطیلی به ابعاد ۲۰×۸ سانچتر و زاوی ۶۰ درجه .....۱.۱.۱۹.

- شکل (۵-۱۱۹). پروفیل طولی آبشستگی در عمق نرمال ۸/۵، صفحات مستطیلی به ابعاد ۱۲×۸ سانچتر و زاوی ۹۰ درجه ۱۲.۰
- شکل (۵-۱۲۰). پروفیل طولی آبشستگی در عمق نرمال ۱۰/۲، صفحات مستطیلی به ابعاد ۱۲×۸ سانچتر و زاوی ۹۰ درجه ۱۲.۰
- شکل (۵-۱۲۱). پروفیل طولی آبشستگی در عمق نرمال ۱۱/۵، صفحات مستطیلی به ابعاد ۱۲×۸ سانچتر و زاوی ۹۰ درجه ۱۲.۰
- شکل (۵-۱۲۲). پروفیل طولی آبشستگی در عمق نرمال ۸/۵، صفحات مستطیلی به ابعاد ۱۶×۸ سانچتر و زاوی ۹۰ درجه ۱۲.۱
- شکل (۵-۱۲۳). پروفیل طولی آبشستگی در عمق نرمال ۱۰/۲، صفحات مستطیلی به ابعاد ۱۶×۸ سانچتر و زاوی ۹۰ درجه ۱۲.۱
- شکل (۵-۱۲۴). پروفیل طولی آبشستگی در عمق نرمال ۱۱/۵، صفحات مستطیلی به ابعاد ۱۶×۸ سانچتر و زاوی ۹۰ درجه ۱۲.۱
- شکل (۵-۱۲۵). پروفیل طولی آبشستگی در عمق نرمال ۸/۵، صفحات مستطیلی به ابعاد ۲۰×۸ سانچتر و زاوی ۹۰ درجه ۱۲.۲
- شکل (۵-۱۲۶). پروفیل طولی آبشستگی در عمق نرمال ۱۰/۲، صفحات مستطیلی به ابعاد ۲۰×۸ سانچتر و زاوی ۹۰ درجه ۱۲.۲
- شکل (۵-۱۲۷). پروفیل طولی آبشستگی در عمق نرمال ۱۱/۵، صفحات مستطیلی به ابعاد ۲۰×۸ سانچتر و زاوی ۹۰ درجه ۱۲.۲
- شکل (۵-۱۲۸). ابعاد صفحه در موقعیت چسبیده به پای پل: ۸*۲۰ سانچتر، با زاوی ۹۰ درجه و عمق نرمال ۱۰/۲ سانچتر ۱۲.۵
- شکل (۵-۱۲۹). بدون صفحه حفاظتی در عمق نرمال ۱۰/۲ سانچتر ۱۲.۵
- شکل (۵-۱۳۰). ابعاد صفحه مثلثی چسبیده به پای پل: ۸*۲۰س سانچتر، با زاوی ۹۰ درجه و عمق نرمال ۱۰/۲ سانچتر ۱۲.۶
- شکل (۵-۱۳۱). پروفیل طولی آبشستگی در عمق نرمال ۸/۵، صفحات چسبیده به پای و مستطیلی به ابعاد ۱۲×۸ سانچتر ۱۲.۸
- شکل (۵-۱۳۲). پروفیل طولی آبشستگی در عمق نرمال ۱۰/۲، صفحات چسبیده به پای و مستطیلی به ابعاد ۱۲×۸ سانچتر ۱۲.۸
- شکل (۵-۱۳۳). پروفیل طولی آبشستگی در عمق نرمال ۱۱/۵، صفحات چسبیده به پای و مستطیلی به ابعاد ۱۲×۸ سانچتر ۱۲.۸
- شکل (۵-۱۳۴). پروفیل طولی آبشستگی در عمق نرمال ۸/۵، صفحات فاصله دار از پای پل و مستطیلی به ابعاد ۱۲×۸ سانچتر ۱۲.۹
- شکل (۵-۱۳۵). پروفیل طولی آبشستگی در عمق نرمال ۱۰/۲، صفحات فاصله دار از پای پل و مستطیلی به ابعاد ۱۲×۸ سانچتر ۱۲.۹
- شکل (۵-۱۳۶). پروفیل طولی آبشستگی در عمق نرمال ۱۱/۵، صفحات فاصله دار از پای پل و مستطیلی به ابعاد ۱۲×۸ سانچتر ۱۲.۹
- شکل (۵-۱۳۷). پروفیل طولی آبشستگی در عمق نرمال ۸/۵، صفحات چسبیده به پای پل و مستطیلی به ابعاد ۱۶×۸ سانچتر ۱۳.۰
- شکل (۵-۱۳۸). پروفیل طولی آبشستگی در حالت عمق نرمال ۱۰/۲، صفحات چسبیده به پای پل و مستطیلی به ابعاد ۱۶×۸ سانچتر ۱۳.۰
- شکل (۵-۱۳۹). پروفیل طولی آبشستگی در عمق نرمال ۱۱/۵، صفحات چسبیده به پای پل و مستطیلی به ابعاد ۱۶×۸ سانچتر ۱۳.۰
- شکل (۵-۱۴۰). پروفیل طولی آبشستگی در عمق نرمال ۸/۵، صفحات فاصله دار از پای پل و مستطیلی به ابعاد ۱۶×۸ سانچتر ۱۳.۱
- شکل (۵-۱۴۱). پروفیل طولی آبشستگی در عمق نرمال ۱۰/۲، صفحات فاصله دار از پای پل و مستطیلی به ابعاد ۱۶×۸ سانچتر ۱۳.۱
- شکل (۵-۱۴۲). پروفیل طولی آبشستگی در عمق نرمال ۱۱/۵، صفحات فاصله دار از پای پل و مستطیلی به ابعاد ۱۶×۸ سانچتر ۱۳.۱
- شکل (۵-۱۴۳). پروفیل طولی آبشستگی در عمق نرمال ۸/۵، صفحات چسبیده به پای پل و مستطیلی به ابعاد ۲۰×۸ سانچتر ۱۳.۲

- شکل (۵-۱۴۴). پروفیل طولی آبشستگی در عمق نرمال ۱۰/۲، صفحات چسبیده به پای پل و مستطیلی به ابعاد ۲۰×۸ سانتیمتر .....۱۳۲.
- شکل (۵-۱۴۵). پروفیل طولی آبشستگی در حالت عمق نرمال ۱۱/۵، صفحات چسبیده به پای پل و مستطیلی به ابعاد ۲۰×۸ سانتیمتر ۱۳۲.
- شکل (۵-۱۴۶). پروفیل طولی آبشستگی در عمق نرمال ۸/۵، صفحات فاصله دار از پای پل و مستطیلی به ابعاد ۲۰×۸ سانتیمتر .....۱۳۳.
- شکل (۵-۱۴۷). پروفیل طولی آبشستگی در عمق نرمال ۱۰/۲، صفحات فاصله دار از پای پل و مستطیلی به ابعاد ۲۰×۸ سانتیمتر .....۱۳۳.
- شکل (۵-۱۴۸). پروفیل طولی آبشستگی در عمق نرمال ۱۱/۵، صفحات فاصله دار از پای پل و مستطیلی به ابعاد ۲۰×۸ سانتیمتر .....۱۳۳.
- شکل (۵-۱۴۹). متوسط تغییرات ۲ پارامتر " زاوی بطن صفحات " و عمق آبشستگی .....۱۳۴.....

فهرست جداول

شماره صفحه

عنوان جدول

.....۲۰.....	جدول(۱-۲). اشکال مختلف دماغه و پای در پل ها
.....۲۷.....	جدول (۲-۲). ضریب تصحیح K_1 و K_2 در تعیین عمق فرسایش موضعی در محدوده پای های پل
.....۳۲.....	جدول(۲-۵). مقادیر K مورد استفاده در معادله نل
.....۵۶.....	جدول(۱-۴). مشخصات آزمایشات
.....۵۷.....	ادامه جدول (۱-۴). مشخصات آزمایشات
.....۵۸.....	ادامه جدول (۱-۴). مشخصات آزمایشات
.....۱۰۲.....	جدول (۱-۵). همبستگی بین عمق آبستگی و عدد فرود
.....۱۰۳.....	جدول (۲-۵). رگرسیون پارامترهای عمق آبستگی و عدد فرود
.....۱۰۳.....	جدول(۳-۵). جدول آنوا
.....۱۱۲.....	جدول(۴-۵). همبستگی بین پارامترهای عمق آبستگی و نسبت طول به عرض صفحات
.....۱۱۲.....	جدول (۵-۵). رگرسیون پارامترهای عمق آبستگی و نسبت طول به عرض صفحات
.....۱۱۲.....	جدول(۶-۵). جدول آنوا
.....۱۳۵.....	جدول(۷-۵). همبستگی بین پارامترهای عمق آبستگی و زاوی بین صفحات
.....۱۳۵.....	جدول(۸-۵). رگرسیون بین پارامترهای عمق آبستگی و زاوی بین صفحات
.....۱۳۵.....	جدول(۹-۵). جدول آنوا

فصل اول

مقدمه

پل ها از جمله مهم ترین و پرکاربردترین سازه هایی هستند که از دیرباز مورد استفاده قرار می گرفتند . در اغلب موارد، سازه پل بر روی رودخانه احداث می گردد که در این صورت پایه های آن در تماس با جریان آب خواهد بود. تجربه طولانی مدت احداث پل بر روی رودخانه ها، مهندسان را در دهه های گذشته به این نتیجه رسانده است که در طراحی پل ها فقط در نظر داشتن مسائل سازه ای، زمین شناسی، موقعیت راه و پتانسیل ترافیک کافی نمی باشد، بلکه باید اثرگذاری جریان آب را نیز مورد توجه قرار داد.

تخریب پل های رودخانه ای اکثراً نه به دلایل سازه ای بلکه به دلیل در نظر نگرفتن نقش عوامل هیدرولیکی در طراحی آن ها می باشد. اغلب مشکلاتی که بعد از ساخت پل ها با آن ها مواجه می شویم ، به دلیل عدم توجه کامل و کافی به موضوعاتی مانند پیش بینی بالازدگی آب در بالادست پل و یا تخمین آب شستگی در اطراف پایه های پل و روش های کاهش آن می باشد. برای تعیین عمق آبشستگی در مجاورت پایه پل، شناخت کافی این پدیده و الگوی جریان اطراف پایه پل ضروری است تا با توجه به آن ، روش مناسب برای تخمین عمق فرسایش مشخص گردد.

مکانیزم این پدیده طوری است که قبل از آن که سازه در اثر نیروهای مخرب سیل منهدم گردد، در معرض خطرات ناشی از فرسایش اطراف پی خود قرار می گیرد. این پدیده به مرور زمان منجر به خالی شدن اطراف پی و تخریب پایه پل می شود . این امر بیشتر در زمان وقوع سیلاب که بیشترین نیاز به استفاده از پل ها احساس می شود، رخ می دهد . بنابراین بررسی موضوع آبشستگی پایه ه ای پل و بکار بردن روش ها و تجهیزاتی برای کاهش آبشستگی اطراف پایه بسیار حائز اهمیت است.

مطالعات انجام شده نشان می دهد که آبشستگی موضعی اطراف پایه های پل یکی از عوامل اصلی تخریب پل ها است. برای نمونه در سال ۱۹۸۵ در پنسیلوانیا و ویرجینیا غربی، ۷۳ پل به علت آبشستگی خراب شدند . در ایران بر طبق آمار انجام شده مشکل آبشستگی موضعی در پایه های پل عامل اصلی تخریب آنها می باشد.

برای طراحی اقتصادی و قابل اطمینان پایه های پل، برآورد حداکثر عمق آبشستگی در اطراف پایه ها ضروری است. در حال حاضر پایه و اساس علمی برای طراحی سازه ای پایه ها به خوبی مشخص شده است،

ولی در مقابل، هیچ تئوری واحد یا مشخصی وجود ندارد که عمق آبستگي اطراف پایه های پل را با ضریب اطمینان بالا برآورد کند.

در طراحی پل ها، پی آن ها باید به اندازه کافی عمیق باشد تا در مقابل آبستگي مقاومت کند. از طرفی، این پی نبایستی آنقدر عمیق باشد که باعث بالارفتن هزینه ها گردد . با بکار بردن روش هایی برای کاهش عمق آبستگي در اطراف پایه ها، می توان پی ها را در تراز بالاتری قرار داده و به این ترتیب هزینه ها را کاهش داد.

۱-۲. اهمیت و ضرورت انجام تحقیق

به طور معمول سه روش کاربردی برای تعیین و پیش بینی عمق آبستگي مورد استفاده قرار می گیرد. این روش ها عبارتند از:

۱- مدل های فیزیکی.

۲- استفاده از تجهیزات ویژه و مجهز به منظور رفتار سنجی آبستگي ایجاد شده در محل پایه.

۳- مدل های ریاضی و کامپیوتری.

روش های اول و دوم، روش های کاملاً تجربی بوده و بر مبنای آزمایش و مشاهده استوار هستند . روش دوم، روش دقیقی است که بیشتر برای پل های ساخته شده مناسب بوده و به کمک آن مشکلات موجود شناسایی شده و طرح مورد نظر در برابر تهدیدات آبستگي محافظت و تقویت می گردد . عمده ترین مشکلی که در این رابطه وجود دارد این است که تجهیزات با قابلیت های رفتارسنجی آبستگي که در این روش مورد استفاده مورد استفاده قرار می گیرند، بسیار گران و پرهزینه می باشند. بنابراین بیشتر مطالعات و تحقیقات انجام شده در این زمینه به کمک مدل های فیزیکی بوده و معادلات مربوط به تعیین عمق آبستگي نیز براساس این مدل ها ارائه شده اند.

متأسفانه نتایج حاصل از مدل های فیزیکی در اغلب موارد منطقی و قابل قبول نمی باشند . زیرا در این تحقیقات بسیاری از پیچیدگی های محدوده جریان در محدوده اطراف پایه های پل بسیار ساده در نظر گرفته